

Менюк Микола Васильович

здобувач II курсу третього (освітньо-наукового) рівня

вищої освіти зі спеціальністю 073 Менеджмент

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

ORCID ID: 0009-0001-1012-9292

УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ ЯК БАЗИС БЕЗПЕКИ ТА ЗДОРОВ'Я ПРАЦІВНИКІВ У ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ

Гарантування безпеки територіальних громад є одним із важливих факторів оцінювання ефективності економіки регіону. Це питання є актуальним під час виникнення надзвичайних ситуацій, за яких вплив різних факторів на території територіальних громад може призвести до їхнього значного руйнування й втрат населення.

Для суб'єктів господарювання територіальних громад це може стати причиною зниження життєвого рівня населення, скорочення обсягів або

припинення випуску промислової та сільськогосподарської продукції, що призведе до економічного занепаду регіону.

Під час надзвичайних ситуацій у мирний час масштаби руйнування й ураження людей мають, як правило, локальний характер. Наслідками аварій, катастроф є порушення роботи окремих підприємств і викликані цим перебої в постачанні води, газу, електроенергії тощо.

У воєнний час, особливо під час застосування засобів масового ураження, масштаби руйнування промислових суб'єктів господарювання й ураження людей можуть бути значними. Задля забезпечення економічної стабільності регіону важливим є ефективне управління безпекою праці у територіальних громадах, що враховуватиме не тільки загрози, що можуть виникати на їхніх територіях, а й можливості забезпечення безпеки.

Метою дослідження є визначення заходів задля покращення стану охорони праці та забезпечення безпеки працівників у територіальних громадах.

Рівень виробничого травматизму та професійної захворюваності – один із основних показників стану охорони праці.

Моніторинг стану виробничого травматизму відповідно до статистичних даних Державної служби України з питань праці свідчить про те, що в країні відстежується тенденція до зменшення загальної кількості випадків виробничого травматизму у період з 2021 до 2023 рр. [1]. Так, кількість травмованих осіб на виробництві у січні 2021 року становила 253 особи, а наприкінці грудня – 3394 особи; кількість травмованих осіб на виробництві у січні 2022 року становила 247 осіб, а наприкінці грудня – 2919 осіб; кількість травмованих осіб на виробництві у січні 2021 року становила 188 осіб, а наприкінці грудня – 3104 особи. Тобто виробничий травматизм у 2023 році зменшився порівняно з 2021 роком на 290 осіб.

У той же час останніми роками зростає кількість нещасних випадків зі смертельними наслідками. Так, у січні 2021 року кількість травмованих осіб зі смертельними наслідками становила 27 осіб, а наприкінці грудня – 386 осіб; у січні 2022 року кількість травмованих осіб зі смертельними наслідками становила 24 особи, а наприкінці грудня – 473 особи; у січні 2023 року кількість травмованих осіб зі смертельними наслідками становила 28 осіб, а наприкінці грудня – 472 особи. Отже, кількість нещасних випадків зі смертельними наслідками у 2023 році збільшилася на 86 осіб у порівнянні з 2021 роком.

До основних подій, що призвели до нещасних випадків зі смертельними наслідками, необхідно виокремити такі:

- пригоди (події) на транспорті;
- падіння потерпілого;
- падіння, обрушення, обвали;
- дія предметів та деталей;
- ураження електричним струмом;
- дія температур;
- дія шкідливих і токсичних речовин;

- утоплення;
- асфіксія;
- навмисне вбивство;
- стихійне лихо, пожежа, вибух;
- газодинамічне явище;
- погіршення стану;
- події суспільного життя.

Порівняльний аналіз нещасних випадків зі смертельними наслідками за 2023 рік свідчить, що з організаційних причин – загинуло 41,6 % від усієї кількості загиблих внаслідок нещасних випадків зі смертельними наслідками.

Із технічних причин загинуло 6,4 % від усієї кількості загиблих внаслідок нещасних випадків зі смертельними наслідками.

Внаслідок нещасних випадків зі смертельним наслідком, що сталися через психофізіологічні, техногенні, природні, екологічні та соціальні, технічні причини становить найбільшу кількість – 48,5 % від загальної кількості загиблих внаслідок нещасних випадків зі смертельними наслідками.

Сучасний стан охорони праці в територіальних громадах можна оцінити як складний та ґрунтується на основних негативних чинниках, що підтверджують його кризовий характер, з-поміж яких:

- незадовільні умови праці. За даними офіційного державного статистичного спостереження, значна частина працівників у територіальних громадах працює в умовах, які не відповідають гігієнічним вимогам, що створює загрозу для їхнього здоров'я та безпеки;

- захворюваність населення. Високий рівень захворюваності серед працівників територіальних громад, включаючи інфекційні захворювання та захворювання, пов'язані з умовами праці, свідчить про недостатню увагу до їхнього здоров'я та безпеки;

- виробничий травматизм: Велика кількість травматичних випадків у територіальних громадах свідчить про необхідність удосконалення системи охорони праці та підвищення свідомості працівників щодо безпеки на робочих місцях;

- недостатнє фінансування: Недостатнє фінансування охорони праці у територіальних громадах ускладнює впровадження необхідних заходів та покращення умов праці;

Для поліпшення стану охорони праці в територіальних громадах необхідно вжити комплексних заходів, а саме:

- підвищення фінансування на охорону праці;
- удосконалення законодавства та наглядових механізмів;
- надання переваги попереджувальним заходам;
- підвищення кваліфікації працівників у сфері охорони праці та активізацію громадського контролю.

Вважаємо, ці заходи ефективними задля покращення стану охорони праці та забезпечення безпеки працівників у територіальних громадах на високому рівні.

Невисокий рівень організації охорони праці в територіальних громадах може бути обумовлений різними причинами, з-поміж яких:

- недостатня увага владних структур. У деяких випадках охорона праці може бути недостатньою через відсутність або недостатню увагу з боку місцевих владних органів. Низька пріоритетність цього питання може призвести до недостатнього фінансування та ресурсів для забезпечення безпеки працівників.

- відсутність свідомості та освіти. Недостатня свідомість про важливість охорони праці серед роботодавців та працівників може призвести до недбалого ставлення до цього питання. Брак освіти та навичок у галузі безпеки праці також може спричинити низький рівень організації охорони праці.

- недостатня законодавча база і контроль. Неєфективна регулятивна політика та відсутність ефективного контролю за дотриманням норм безпеки праці може призвести до недостатньої організації охорони праці в територіальних громадах.

- економічні обмеження. Фінансові обмеження можуть ускладнювати впровадження ефективних заходів з охорони праці, зокрема закупівля необхідного обладнання та матеріалів, проведення навчання та тренінгів тощо.

- культурні та соціальні чинники. У деяких випадках культурні та соціальні норми можуть впливати на ставлення до безпеки праці. Наприклад, відчуття власної безпеки може бути меншим пріоритетом порівняно з економічними або соціальними питаннями.

Список використаних джерел:

1. Державна служба України з питань праці URL: <https://dsp.gov.ua/stan-vyrobnychoho-travmatyzmu/> (дата звернення: 28.02.2024)